

Naar een zorgzame en cliëntvriendelijke opstart van integrale jeugdhulp

Brussel, 26 februari 2014. Aan de vooravond van de start van de integrale jeugdhulp in Vlaanderen, grijpen diverse organisaties de gelegenheid aan om hun bezorgdheid te uiten over de toekomst. Jongerenwelzijn heeft veel begrip voor de onzekerheid die er heerst. De veranderingen die op til zijn in de jeugdhulp, zijn de grootste van de voorbije decennia. Daarom wil het agentschap beklemtonen dat de zorg voor de jongere altijd centraal zal blijven staan.

Vroeger kreeg een jongere hulp afhankelijk van waar hij aanklopte met zijn hulpvraag. Het jeugdhulp-aanbod was versnipperd overheen zes sectoren. Bovendien waren combinaties van hulpvormen uit verschillende sectoren niet mogelijk. Waar er plaats was, bepaalde ook welke hulp iemand kreeg.

De **integrale jeugdhulp in Vlaanderen** - die start op 1 maart - wil komaf maken met deze verkokering en aanbodsgestuurde aanpak. Het is de meest ingrijpende wijziging van de jeugdhulp van de voorbije decennia. De integrale jeugdhulp staat voor gepaste zorg op maat en meer samenwerking tussen de verschillende sectoren in de jeugdhulp. Door het hulpaanbod op eenzelfde manier te omschrijven maar ook door de procedures op elkaar af te stemmen en erover te waken dat jongeren niet meer tussen twee stoelen vallen maar kunnen rekenen op de juiste hulp, waar ze in eerste instantie ook aankloppen. De cliënt moet zelf zijn weg niet meer zoeken in het kluwen van de jeugdhulp, maar wordt hierbij begeleid en ondersteund door de jeugdhulpaanbieder.

De sectoren worden losgelaten en we spreken over 'rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp, niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp, de intersectorale toegangspoort en de gemandateerde voorzieningen. Uiteraard krijgt het parket ook zijn plaats in de procestekening. De rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp wordt hiertoe aanzienlijk versterkt. Daarbij moeten hulpverleners steeds eerst de eigen mogelijkheden van de jongere en zijn gezin aanspreken. Want de eigen kracht van kinderen, jongeren en hun directe omgeving is de basis van alle hulpverlening. Als deze eerstelijns hulp niet volstaat en er nood is aan meer intensieve of gespecialiseerde jeugdhulp, treedt de intersectorale toegangspoort in actie. Deze is als enige instantie bevoegd voor de toegang tot de niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp. De toegangspoort maakt een eenvormige en transparante werking mogelijk, én biedt de mogelijkheid om hulp uit verschillende sectoren te combineren. **In deze nieuwe tekening staan de minderjarige en zijn omgeving steeds centraal.**

Ook andere initiatieven dragen bij tot de overgang naar een vraaggestuurd aanbod. Zo wordt de organisatie van het private aanbod van Jongerenwelzijn momenteel ingrijpend hertekend. De vroegere

indeling in categorieën belette een vlotte overgang van de ene hulpvorm naar een andere. De huidige keuze voor een **modulaire opbouw van het aanbod** stelt organisaties in staat om diverse modules - verblijf, contextbegeleiding, dagbegeleiding ... - in te zetten die inspelen op de (evoluerende) hulpvraag van de minderjarige en zijn gezin. Daardoor kunnen organisaties naadloze en flexibele trajecten aanbieden en wordt dát aanbod ingezet waar een cliënt effectief behoefte aan heeft. Daarbij wordt maximaal rekening gehouden met de krachten en mogelijkheden van het gezin.

Jeugdrechters uiten hun vrees dat ze in het vernieuwde jeugdhulplandschap niet meer zelf kunnen rondbellen naar voorzieningen wanneer ze een crisissituatie hebben en op zoek zijn naar een dringende plaats voor een cliënt. Maar jeugdrechters kunnen voor jongeren in crisissituaties wel terecht bij het crisismeldpunt. Dat meldpunt is 24/24 uur bemand en zoekt meteen naar een oplossing voor de cliënt. Deze situatie zorgt dus voor nieuwe afspraken en procedures met de magistratuur, maar de essentie blijft dat er in crisissituaties snel hulp moet en zal gezocht worden voor jongeren. Dat vraagt uiteraard een goede samenwerking met de voorzieningen, jeugdrechters enz.

De recente signalen inzake de **wachlijsten in de jeugdhulp** zijn niet nieuw. Hiertoe zijn de voorbije jaren reeds meerdere initiatieven genomen om de wachttijden op een aanvaardbaar niveau te brengen. Sedert het begin van deze legislatuur is het mobiele aanbod aanzienlijk uitgebreid: zo zijn de thuisbegeleidingscapaciteit en de plaatsen begeleid zelfstandig wonen met 620 plaatsen uitgebreid. Tijdens de vorige legislatuur werd deze capaciteit al eens met 554 plaatsen verhoogd. Dat betekent dat deze capaciteit de voorbije jaren is verdubbeld: van een goeie 1.000 capaciteitsenheden thuisbegeleiding in 2006 naar meer dan 2.000 nu. Ook het residentiële aanbod is gevoelig uitgebreid.

De aangehouden inspanningen in de uitbreiding van de mobiele begeleidingen in combinatie met vernieuwing door het inzetten op vormen van kortdurende thuisbegeleiding heeft een **duidelijk effect gehad op het verkorten van de wachttijden** voor dit aanbod in Vlaanderen.

De inspanningen moeten ook de komende tijd onverminderd worden verdergezet. Daarom wordt vorm gegeven aan een **nieuw en concreet actieplan om de jeugdhulp tegen 2020 te versterken**. Dat zal het huidige beleid van een meersporenaanpak - meer en anders - grotendeels bevestigen. Het actieplan heeft onder meer aandacht voor een kwaliteitsverhoging en verdere intersectorale organisatie van de jeugdhulp en voorziet daarnaast in een aanzienlijke uitbreiding van zowel rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp als niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp voor specifieke doelgroepen. Zo willen we bijvoorbeeld voor jonge kinderen zorgen dat er geen wachttijd meer is. Ook de doelgroep van jongeren met complexe problematieken vraagt een bijzondere investering in een specifieke sectoroverschrijdende aanpak op maat.

Ook het decreet pleegzorg, dat op 1 januari 2014 in werking trad, biedt hefboomen. We willen de dynamiek in de pleegzorgsector versterken, in het bijzonder om meer mogelijkheden te creëren om voor jonge kinderen die niet langer thuis kunnen verblijven de kans te geven om in een pleeggezin opgevangen te worden.

De transitie zal weliswaar de nodige tijd en inzet vergen van alle betrokkenen, maar met maximale ondersteuning van het beleid en het doorgedreven engagement dat eigen is aan jeugdhulpverleners, is het geloof en vertrouwen groot in een vlotte omschakeling naar het vernieuwde jeugdhulplandschap in Vlaanderen.

Jongerenwelzijn is als Vlaams agentschap de stuwende kracht voor de hulp aan jongeren in een moeilijke leefsituatie. Meer informatie over de verschillende hulpvormen binnen de bijzondere jeugdbijstand is te vinden op www.jongerenwelzijn.be.

Enkel voor pers

Perscontact: Linda Van Weyenberg
Tel.: 02 553 38 82
E-mail: linda.vanweyenberg@jongerenwelzijn.be